

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 440/2022-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpeného advokátskou kanceláriou AK GRUBER, s. r. o., Janka Kráľa 3, Banská Bystrica, v mene ktorej koná JUDr. Peter Gruber, konateľ a advokát, proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II č. k. 19C/172/2004 z 3. novembra 2016, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Co/194/2017 z 23. júna 2020, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4Cdo 208/2021 z 27. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu s inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozhodnutiami všeobecných súdov označených v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu, resp. krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodovanie. Požaduje náhradu trov právneho

zastúpenia. Ďalej žiada ústavný súd, aby podľa § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) rozhodol o odklade vykonateľnosti napadnutých rozhodnutí, najmä napadnutého rozsudku krajského súdu.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ v procesnej pozícii žalobcu sa žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) 16. júla 2004 po jeho zmene domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by súd zaviazal [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“), na zaplatenie istiny vo výške sumy 53 641,37 eur s príslušenstvom z titulu vyplatenia poistného plnenia, ďalej určenia, že je oslobodený od platenia poistného v časti životného poistenia z poistnej zmluvy č. 11 00 50 3991 z 29. marca 2001 s účinnosťou od 1. januára 2004 (ďalej len „poistná zmluva“), a tiež určenia, že redukcia poistnej zmluvy vykonaná žalovaným 6. augusta 2004 je neplatná.

3. Okresný súd napadnutým rozsudkom (v poradí tretím po doplnení dokazovania v intenciách zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu č. k. 5Co/327/2011 z 11. novembra 2014) žalobu zamietol (I. výrok) a priznal žalovanému náhradu trov konania (II. výrok).

4. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd tak, že rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej potvrdil a vo výroku o trovách konania rozsudok zmenil tak, že žalovanému priznal náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 50 % (I. výrok). Žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 50 % (II. výrok).

5. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť a zároveň dôvodnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a § 421 ods. 1 písm. a) [resp. b) a c)] CSP, o ktorom najvyšší súd rozhodol tak, že dovolanie sťažovateľa v časti, v ktorej namietal vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. V časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie podľa § 421 ods. 1 CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Proti napadnutým rozhodnutiam všeobecných súdov podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta právne vady v prvostupňovom, odvolacom a dovolacom konaní (v rozsahu bodov 7 až 16 tohto uznesenia), ktoré mali spôsobiť porušenie označených základných práv sťažovateľa, predovšetkým porušenie základného práva na spravodlivý proces.

7. Podľa názoru sťažovateľa súdy odignorovali zásadnú okolnosť súvisiacu s odmietnutím poistného plnenia žalovaným (pri likvidácii poistnej udalosti z 11. decembra 2001) s poukazom na § 802 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), ktorou je ním preukázaná skutočnosť, že dva predošlé úrazy z rokov 1977 a 1986 (o ktorých mal sťažovateľ vedome a nepravdivo odpovedať pri uzatváraní predmetnej poistnej zmluvy) boli jednoznačne zdokumentované v zdravotnej dokumentácii, ktorú mal žalovaný založenú vo svojich zložkách pri iných troch úrazových zmluvách. Súdy (vrátane odvolacieho a dovolacieho súdu, pozn.) nereagovali na zásadnú otázku sťažovateľa (vzhľadom na množstvo

jeho podaní), či je akceptovateľný postup žalovaného podľa § 802 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorým bolo plnenie z poistnej zmluvy odmietnuté. Poukazujúc na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. 29Cdo/2249/1999 a č. k. 25Cdo 315/2008 prezentuje svoj právny názor, podľa ktorého je použitie § 802 ods. 2 Občianskeho zákonníka prípustné len vtedy, ak sú súčasne splnené dve základné podmienky, (1) poistiteľ vie preukázať, že klient vedome zamlčal podstatný údaj, (2) poistiteľ vie aj preukázať, že takýto vedome zamlčaný podstatný údaj bol zároveň v priamej príčinnej súvislosti so vznikom úrazu 11. decembra 2001 a 23. septembra 2002.

8. Rovnako súdy nevykonali žiadne dokazovanie a nezodpovedali na ním formulované otázky v súvislosti s posúdením ďalšej zásadnej otázky, čo sa týka odmietnutia poistného plnenia podľa § 802 ods. 2 Občianskeho zákonníka vzhľadom na všeobecné poistné podmienky žalovaného, podľa ktorých žalovaný zodpovedá aj za zhoršenie starých úrazov.

9. Všeobecné súdy (vrátane odvolacieho a dovolacieho), pri posúdení otázky, či u sťažovateľa v dôsledku úrazu z 11. decembra 2001 sú prítomné trvalé zdravotné následky, vychádzali len z jediného dôkazného prostriedku, a to znaleckého posudku [REDAKOVANÉ] č. 6/16 z 27. júna 2017:

a) znalkyňa vylúčila (s najväčšou pravdepodobnosťou) akékoľvek trvalé následky úrazu z 11. decembra 2001 u sťažovateľa;

b) v nadväznosti na značný časový odstup, t. j. 16 rokov po úraze sťažovateľa, súdy nebrali do úvahy, že znalkyňa mohla hodnotiť zdravotný stav výlučne zo zdravotnej dokumentácie sťažovateľa;

c) dovolací súd sa nevysporiadal s okolnosťou, prečo súdy nižších inštancií nevychádzali z dôkazov predložených súdu svedčiacich v prospech sťažovateľa, teda ignorovali závery znaleckých posudkov [REDAKOVANÉ];

e) znalecký posudok bol vypracovaný len na základe otázok položených žalovaným, pričom otázky, ktoré formuloval sťažovateľ, súd bez relevantného odôvodnenia znalkyni vôbec nepredložil ani v redukovanej podobe. S ohľadom na všetky okolnosti považuje sťažovateľ uvedený znalecký posudok za tendenčný.

10. Súd prvej inštancie v prvostupňovom rozsudku odignoroval závery znaleckého posudku [REDAKOVANÉ] č. 9/2004, ktorý sťažovateľ považoval za absolútne kľúčový, v ktorom znalec a súčasne ošetrojúci lekár sťažovateľa v období relatívne krátko po úraze z 11. decembra 2001 (t. j. rok od úrazu 10. decembra 2002) jednoznačne formuloval záver, že úraz z 11. decembra 2001 zanechal u sťažovateľa trvalé následky a následne v doplnení znaleckého posudku potvrdil pretrvávanie trvalých následkov s ich progresom. So závermi v tomto znaleckom posudku sa v plnom rozsahu stotožnil ďalší znalec [REDAKOVANÉ], ktorý v plnom rozsahu potvrdil existenciu trvalých následkov u sťažovateľa, navyše podľa tohto znaleckého posudku rozhodol v prospech sťažovateľa v analogickej veci krajský súd sp. zn. 9Co/233,234/2017.

11. Odvolací súd nevyhovел návrhu sťažovateľa na vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania, t. j. vyhotoveniu znaleckého posudku znalcom z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia neurológie, v rámci ktorého by znalec odpovedal na sťažovateľom naformulované otázky. Podľa názoru sťažovateľa by takýto postup bol možný podľa § 384 ods. 1 CSP. Na podporu svojich tvrdení sťažovateľ poukazuje na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 168/2019 z 21. novembra 2019.

12. Súdny nepostupovali podľa § 194 CSP, pretože neprihliadli na rozhodnutie Sociálnej poisťovne o uznaní invalidity sťažovateľa v dôsledku jeho úrazu z 11. decembra 2001 a ani sa s rozhodnutiami Sociálnej poisťovne, resp. Českej správy sociálneho zabezpečení v odôvodneniach svojich rozhodnutí relevantne nevysporiadali. Sťažovateľ v súvislosti s názorom dovolacieho súdu (čo sa týka odlišného predmetu dokazovania) poukazuje na totožný skutkový základ samotného posúdenia invalidity sťažovateľa, ktoré jednoznačne a preukázateľne vychádzalo z konštatovania trvalých následkov na zdravotnom stave sťažovateľa v dôsledku úrazu z 11. decembra 2001. Súdny sa nevysporiadali (v zmysle § 194 CSP) so zásadnou skutkovou okolnosťou, ktorá má vplyv na právne vyhodnotenie a posúdenie uplatneného nároku sťažovateľa. Na podporu svojich tvrdení poukazuje na judikát sp. zn. II. ÚS 314/2018.

13. Prvostupňový súd sa s námietkou zaujatosti podanou sťažovateľom 18. júla 2016 zákonne nevysporiadal, nebola predložená nadriadenému súdu, až na pojednávaní 3. novembra 2016 súd na otázku sťažovateľa ju vyhládaval v spise, odignoroval ju a odmietol. Odvolací ani dovolací súd sa s touto okolnosťou nevysporiadali. Ide o zásadné procesné pochybenie súdu, ktoré bránilo v zmysle § 57 CSP súdu vydať predmetné rozhodnutie vo veci samej.

14. Odvolací súd sa vôbec nezaoberal sťažovateľom predloženým rozsudkom krajského súdu č. k. 9Co/233/2017 z 28. marca 2019, ktorý podľa jeho názoru mohol mať zásadný význam pre rozhodnutie súdu v predmetnej právnej veci vzhľadom na identický skutkový základ, pričom tento skutkový základ súdy v dvoch rôznych konaniach posúdili odlišne a vzhľadom na to ich meritórne rozhodnutia v týchto veciach sú protichodné, čo vnáša prvok značnej právnej neistoty. Odvolací súd sa s touto skutočnosťou nevysporiadal a dovolací súd túto okolnosť vyhodnotil len v súvislosti, že nemôže ísť o rozpor, odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

15. Všeobecné súdy konali v danej právnej veci od roku 2004, súdne konanie sa vedie a trvá po dobu 18 rokov, pričom zo strany súdov dosiaľ nedošlo k zodpovedaniu zásadných právnych otázok.

16. Všeobecné súdy v dôsledku radu ich pochybení a zásahov uvádzaných v tejto ústavnej sťažnosti dospeli vo vzťahu k sťažovateľovi k porušeniu zásady ochrany legitímnych očakávaní (dojednané platné úrazové poistenie so žalovaným – sťažovateľ si plnil všetky svoje povinnosti poisteného – vznik poisťovnej udalosti, t. j. úrazu – očakávanie poisťovného plnenia) a k porušeniu ústavného práva sťažovateľa platiť majetok.

17. Sťažovateľ svojím podaním doručeným ústavnému súdu 12. augusta 2022 zadefinoval ústavnú sťažnosť sp. zn. Rvp 1589/2022 podľa rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 346/08 tak, že v našom práve sa uplatňuje stará zásada „*Ius ex iniuria non orfitur*“ (právo nevzniká z bezprávia), teda na právnom úkone, ktorý nepoužíva právnu ochranu, nemožno zakladať iné práva, a domáha sa, aby v zmysle uvedeného ústavný súd rozhodoval o ním konkretizovaných porušeníach zákona v rozsahu uvedenom v doplnenom podaní. Zároveň žiadal o prednostné konanie z dôvodu podania žaloby už v roku 2004. Súd o žalobe nekonal podľa § 216 CSP, čl. 48 ods. 2 a čl. 154c ústavy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru), porušenie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), porušenie práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy) v konaní o zaplatenie istiny z titulu vyplatenia poistného plnenia, predmetom ktorého bolo posúdenie odbornej otázky zdravotného stavu sťažovateľa, predovšetkým otázky, či došlo v roku 2001 k poistnej udalosti a či s touto poistnou udalosťou (úrazom) sú spojené trvalé následky, z ktorých titulu sťažovateľ požadoval poistné plnenie. Podstata sťažnostnej argumentácie spočíva v namietaní celého radu právnych, resp. procesných väd v konaní pred všeobecnými súdmi, najmä námietky nevysporiadania sa so zásadnými otázkami nastolenými sťažovateľom, čo malo mať vplyv na samotné meritórne posúdenie jeho žaloby v jeho neprospech.

19. Ústavná sťažnosť sťažovateľa z hľadiska argumentácie sa skladá z dvoch častí; prvá časť ústavnej sťažnosti (koncipovaná advokátom) obsahuje relevantnú ústavnoprávnu argumentáciu, je teda argumentačne koncipovaná tak, že sa z nej dá vyvodiť, ako mali napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov poškodiť sťažovateľa na ním označených právach. Druhá časť ústavnej sťažnosti predstavuje laické stanovisko samotného sťažovateľa v podobe genézy celého konania pred všeobecnými súdmi a v podobe výhrad k skutkovému stavu a tiež k právnomu posúdeniu jeho žaloby, avšak bez relevantných ústavnoprávnych námietok. Z uvedeného dôvodu na túto druhú časť ústavnej sťažnosti ústavný súd neprihliadal.

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom okresného súdu:

20. Ústavný súd na úvod konštatuje, že sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojich práv rozsudkom okresného súdu, rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu, pričom v samotnom splnomocnení udelenom advokátovi sťažovateľ a advokát špecifikovali, že ide o splnomocnenie „na podanie ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky pre porušenie základného práva [REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie a porušenie základného práva vlastníť majetok (prípadne porušenie iných základných a ústavných práv), a to uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 208/2021 zo dňa 27.04.2022 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5Co/194/2017-1307 zo dňa 23.06.2020 a na zastupovanie mňa, [REDAKOVANÉ] pred Ústavným súdom Slovenskej republiky vo veci uvedenej ústavnej sťažnosti“.

21. Už uvedené by postačovalo na konštatovanie, že ústavná sťažnosť v časti namietaného porušenia práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu nespĺňa zákonom predpísané náležitosti a že ju treba odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 365/2017, III. ÚS 69/2018, I. ÚS 538/2019).

22. V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd konštatuje, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, III. ÚS 357/2010, I. ÚS 547/2016, I. ÚS 432/2016).

23. Nad rámec už uvedeného, v záujme materiálnej ochrany práv sťažovateľa ústavný súd dopĺňa, že aj ak by splnomocnenie sťažovateľa jeho advokátovi nebolo obmedzené na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu a proti napadnutému rozsudku krajského súdu, existoval by aj ďalší dôvod na odmietnutie časti sťažnosti smerujúcej proti napadnutému rozsudku okresného súdu, a to podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie, keďže proti napadnutému rozsudku okresného súdu bol prípustný riadny opravný prostriedok, a to odvolanie, ktoré sťažovateľ využil a o ktorom krajský súd aj rozhodol napadnutým rozsudkom. Právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa podľa ústavy, listiny a dohovoru mal teda krajský súd v rámci odvolacieho konania. Preto by právomoc krajského súdu predchádzala právomoci ústavného súdu.

24. Keďže predmetná ústavná sťažnosť v tejto časti neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a to neudelenie zastupovania v konaní pred ústavným súdom vo veci podania sťažnosti proti rozsudku okresného súdu, ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti v súlade s § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí. Ústavný súd, sledujúc hľadisko hospodárnosti konania, nepristúpil k výzve sťažovateľovi na odstránenie tohto nedostatku, keďže ani jeho prípadné odstránenie by vzhľadom na už uvedené (nedostatok právomoci) nebolo spôsobilé prívodiť iné rozhodnutie o tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom krajského súdu:

25. Ústavný súd v úvode poukazuje na to, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (porov. I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04).

26. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (porov. I. ÚS 22/03, II. ÚS 349/08, II. ÚS 421/2013, III. ÚS 152/03, IV. ÚS 177/05). Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

27. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie, ktoré odôvodnil poukazom na § 420 písm. f) a podľa § 421 ods. 1 písm. a), resp. b) a c) CSP. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa preskúmal a rozhodol tak, že jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP ako procesne neprístupné.

28. Meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď využil právny prostriedok ochrany svojich základných práv v rozsahu, ktorý mu zákon účinne poskytoval, teda podaním dovolania [vrátane dovolacieho dôvodu podľa § 460 písm. f) CSP], o ktorom najvyšší rozhodol, by bolo porušením princípu subsidiarity ako kompetenčného princípu vymedzujúceho

vzťah medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 728/2016).

29. Ústavný súd zdôrazňuje, že právomoc najvyššieho súdu poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa označeným v bode 1 tohto uznesenia predchádza oprávneniam ústavného súdu, a to vzhľadom na princíp subsidiarity v čl. 127 ústavy. Preto pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a skutočnosť, že sťažovateľ túto možnosť využil, zakladá dôvod aj na odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci.

III.4. K namietanému porušeniu práv na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

30. V súvislosti so sťažovateľom namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, akcentujúc účel citovaného základného práva, ktorým je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu alebo iného štátneho orgánu, pričom k vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu (I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05, IV. ÚS 201/2018), ústavný súd zdôrazňuje, že k porušeniu citovaného základného práva môže dôjsť zásadne len neprímerane dlhým postupom – konaním príslušného všeobecného súdu vyznačujúcim sa súhrnom viacerých právnych skutočností (najmä opomenutím a neodôvodnenou nečinnosťou). Objektom skúmania pri posudzovaní, či k porušeniu označeného základného práva došlo, je teda dĺžka (obdobie) samotného rozhodovacieho procesu s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu, nie však samotné rozhodnutie, ktoré spravidla takýto následok nemôže mať. Rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci sa totiž naplňuje účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a teda aj v zásade odstraňuje stav právnej neistoty strany v spore (m. m. IV. ÚS 165/2020).

31. Pridržiavajúc sa návrhu sťažovateľa na rozhodnutie vo veci ústavnej sťažnosti (petit), ktorým je ústavný súd, prihliadajúc na § 45 zákona o ústavnom súde, viazaný, ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť je v relevantnej časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu zjavne neopodstatnená, keďže sťažovateľom formulovaný návrh na rozhodnutie vo veci ústavnej sťažnosti (napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu) nedáva podklad možnosti vysloviť porušenie označeného základného práva (m. m. II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06).

32. Odhliadnuc od už uvedeného, ústavný súd už len pre úplnosť poukazuje na svoju ustálenú judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 116/02, IV. ÚS 637/2013). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd

poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

33. V čase podania ústavnej sťažnosti (7. júla 2022) bolo už dovolacie konanie, ktorého výsledkom bolo napadnuté uznesenie, už právoplatne skončené vydaním napadnutého uznesenia (27. apríla 2022) a jeho následným doručením právnomu zástupcovi sťažovateľa (9. mája 2022), čím bola jeho právna neistota odstránená, preto ústavný súd odmietol túto časť ústavnej sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

III.3. K namietanému porušeniu práv na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy) napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

34. Keďže sťažovateľ koncipoval ústavnú sťažnosť prevažne tak, že jednotlivé procesné, resp. právne vady počas konania, ktoré napokon viedli k porušeniu ním namietaných základných práv a slobôd, spôsobili všeobecné súdy na všetkých stupňoch ako jeden celok, ústavný súd vyabstrahovaním jednotlivých konkrétnych námietok sťažovateľa smerujúcich proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu zistil, že sa v zásade zhodujú s argumentáciou predloženou v dovolaní.

35. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže civilný súd konať a rozhodnúť vo veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní, v ktorých sa (popri všeobecných procesných podmienkach) uplatňujú aj ďalšie, osobitné procesné podmienky dovolacieho konania. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. I. ÚS 593/2017, II. 423/2018).

36. V nadväznosti na uvedené východisko ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania podaného pre nesprávne právne posúdenie, resp. v prípade dovolania podaného z dôvodu zmatečnosti [§ 420 písm. f) CSP] otázka posúdenia prípustnosti a dôvodnosti dovolania, je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016) za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (IV. ÚS 198/2020, IV. ÚS 231/2021). Zároveň ústavný súd svojimi rozhodnutiami oponuje najvyššiemu súdu vtedy, ak tento dovolania posudzuje príliš formalisticky a reštriktívne so zreteľom na skutočný obsah dovolania a princíp materiálneho (nie formálneho) posúdenia existencie dôvodov zakladajúcich možnosť dovolacieho prieskumu (m. m. I. ÚS 336/2019, I. ÚS 186/08, I. ÚS 164/2012, IV. ÚS 372/2020, IV. ÚS 231/2021).

37. Vzhľadom na už uvedené ambíciou ústavného súdu nie je hodnotiť, či sťažovateľom podané dovolanie, v ktorom namietal existenciu vady zmatečnosti podľa § 420 písm. f) CSP a vady

nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je prípustné a zároveň dôvodné, čo by bolo neprípustným zásahom do rozhodovacej autonómie dovolacieho súdu v otázke posudzovania prípustnosti a dôvodnosti dovolania (m. m. IV. ÚS 372/2020, IV. ÚS 197/2021).

38. V súlade s uvedeným sa tak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zameral na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody odmietnutia sťažovateľa, a teda či účinky jeho dovolacej právomoci boli zlučiteľné s právom strany na prístup k súdu a súčasne či zo strany najvyššieho súdu došlo k splneniu požiadaviek kladených na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia, a to so zreteľom na už uvedené východiská a možnosti ústavného prieskumu napadnutého uznesenia.

39. Po náležitom preskúmaní napadnutého uznesenia a obsahu dovolania sťažovateľa, s poukazom na uplatnené sťažnostné námietky sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa ústavne udržateľným spôsobom vysporiadal s oboma dôvodmi prípustnosti dovolania formulovanými sťažovateľom [podľa § 420 písm. f) CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP].

40. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že po objasnení relevantných znakov charakterizujúcich procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP sa postupne zaoberal všetkými sťažovateľom vznesenými námietkami. Pokiaľ ide o námietku tendenčnosti či nesprávnosti záverov znaleckého dokazovania (znalecký posudok [REDACTED], pozn.), najvyšší súd, konštatujúc skutkovú rovinu posudzovania sporu, túto námietku vyhodnotil a posúdil tak, že nezistil závažné deficity v dokazovaní či svojvoľné, neudržateľné skutkové závery popierajúce zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), ktoré by mohli viesť k vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP (bod 16. a 16.1 napadnutého uznesenia). V súvislosti s námietkou sťažovateľa o nevykonaní ním navrhovaného dôkazu najvyšší súd vyčerpávajúcim spôsobom (v bode 17.2 napadnutého uznesenia) odôvodnil svoj právny názor tak, že záver odvolacieho súdu o nevykonaní sťažovateľom navrhovaného dôkazu nebol zjavne neodôvodnený (I. ÚS 350/08), pričom podstata tohto právneho záveru spočívala v tom, že sťažovateľ navrhoval vykonanie kontrolného znaleckého dokazovania napriek poučeniu podľa § 154, resp. § 296 CSP, až v priebehu odvolacieho konania. Rovnako relevantne sa vysporiadal s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa postupu odvolacieho súdu v rozpore s § 194 ods. 1 CSP, správne poukazujúc na odlišný predmet dokazovania v prejednávanom spore, ktorým nebolo posudzovanie invalidity sťažovateľa, ale trvalých následkov v príčinnej súvislosti s uvádzanými úrazmi sťažovateľa (bod 18.2 napadnutého uznesenia).

41. Z citovaných častí napadnutého uznesenia (body 15 až 19 napadnutého uznesenia) vyplýva, že v ňom najvyšší súd dostatočným spôsobom reagoval na jednotlivé čiastkové námietky sťažovateľa (uvedené v bode 13 napadnutého uznesenia, pozn.) súvisiace s nosnou argumentáciou spochybňujúcou ustálenie skutkového stavu veci v dôsledku ním namietaných procesných väd. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že dovolací súd, aplikujúc judikatúru ústavného súdu, dospel k správne mu záveru o neopodstatnenosti námietok vo vzťahu k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP a neprípustnosti dovolania sťažovateľa vyplývajúcej z toho ustanovenia.

42. Napokon ani závery najvyššieho súdu k neprípustnosti dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nepovažuje ústavný súd za neakceptovateľné, prípadne také, ktorými by malo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených práv.

43. Prípustnosť dovolania bude vzhľadom na viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) závisieť od toho, ako dovolateľ vymedzí, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, prípadne právnu otázku riešenú odvolacím súdom odôvodní s ohľadom na to, že dosiaľ odvolací súd takúto otázku vo svojej rozhodovacej praxi neriešil, prípadne poukáže na rozdielne rozhodnutia dovolacieho súdu (k tomu pozri *Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., a kol.* Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 1409 – 1411).

44. V relevantnej časti napadnutého uznesenia najvyšší súd identifikoval dôvody, pre ktoré nebolo možné vykonať meritórny dovolací prieskum, a to neuvedenie konkrétnej právnej otázky riešenej súdom, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (bod 25 napadnutého uznesenia). Ústavný súd dodáva, že z obsahu dovolania reálne nebolo možné s určitosťou vydedukovať právnu otázku, pri riešení ktorej sa krajský súd odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. Navyše sťažovateľ ako dovolateľ neidentifikoval ani ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, ktorá je pre posúdenie prípustnosti dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nevyhnutná (bod 26 napadnutého uznesenia).

45. Absencia identifikácie konkrétnej právnej otázky riešenej odvolacím súdom, ako aj identifikácie ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu preto podľa názoru ústavného súdu musela nevyhnutne viesť k záveru tom, že dovolanie nebolo odôvodnené spôsobom vymedzeným v zákonných ustanoveniach (§ 431 až § 435 CSP). Ak najvyšší súd uzavrel, že samotná polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako postupoval odvolací súd k riešeniu problému významovo, nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP (bod 25 napadnutého uznesenia), nemožno mu z ústavnoprávneho hľadiska nič vytknúť.

46. Práve povinné zastúpenie advokátom (resp. právnické vzdelanie dovolateľa, ako je to v prípade sťažovateľa) má garantovať bezchybnosť podaných dovolaní, pričom snaha advokátov by mala smerovať k tomu, aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne, s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť. Advokát týmto vymedzením začína svoj dialóg s najvyšším súdom ako najvyššou súdnou autoritou, a preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho posúdenia spornej právnej otázky (m. m. IV. ÚS 15/2021, I. ÚS 330/2021).

47. Vzhľadom na dosiaľ uvedené ústavný súd uzatvára, že najvyšší súd v danom prípade zrozumiteľne sformuloval svoj právny záver o neprípustnosti dovolania. Keďže dovolacie dôvody neboli sťažovateľom vymedzené spôsobom ustanoveným zákonom, najvyšší súd rozhodol o podanom dovolaní sťažovateľa zákonom predpokladaným spôsobom. Ústavný súd tak nezistil nič, čo by nasvedčovalo arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, pričom zhodnotenie neprípustnosti dovolania najvyšším súdom nevybočuje z ústavnoprávnych limitov kvality odôvodnenia rozhodnutia.

48. Sumarizujúc už uvedené, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ neuvádza vo svojej ústavnej sťažnosti právnu argumentáciu prioritne orientovanú na spochybnenie nosných dôvodov, v zmysle ktorých najvyšší súd odmietol jeho dovolanie proti rozsudku krajského súdu. Z pohľadu sťažnostnej argumentácie sa sťažovateľovi preto nepodarilo preukázať príčinnú súvislosť medzi namietaným

porušením ním označených práv (základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a uznesením najvyššieho súdu, a preto musel postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

49. Vo vzťahu k označenému základnému právu vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že sťažovateľ porušenie tohto článku namietal v kontexte s tvrdým porušením už uvedených práv na spravodlivý proces, s ktorým sa ústavný súd nestotožnil. Z toho dôvodu nebolo možné prisvedčiť ani následnému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

50. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nemohol vyhovieť ani návrhu sťažovateľa na odklad vykonateľnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2022

Miloš Maďar
predseda senátu